

M. Jan Hus * Pravda ztvárňovaná láskou

Už více než šest století uplynulo od Kostnické události, od smrti M. Jana Husa v plamenech na hranici. Zastánce pravdy, jak ji rozpoznal v evangeliu – a kterou neodvolal, byť zakolísal. A když mu církevní kostnický koncil odmítl z Písma prokázat, v čem se mýlí, a naopak prokázal to, jak velice lpí a stojí o svou vnější autoritu a moc, pak Hus nasadil pro pravdu rozpoznávanou v evangeliu i svůj život.

Ale před tím? Absolvent filosofie a teologie na Univerzitě Karlově, mistr filosofické fakulty, reformátor českého pravopisu, rektor univerzity. A ovšem kazatel evangelia – jak v Betlémské kapli, tak ledaskde po jižních Čechách, ba i cestou do Kostnice. Také autor písní.

Nepochybně velká osobnost našich dějin. V televizní akci 'Největší Čech' byl po císaři Karlu IV. nám časově nejvzdálenější z těch 'vybraných deseti prvních Čechů'. A mezi nimi prý docela určený jako nejodvážnější a nejčestnější z nich. Tím obojím nepochybně dodnes oslovuje. Jednotou učení a života: co poznal a hlásal, to nezradil – to opravdu čestně a v odvaze žil.

V čem je ale vlastní Husův odkaz? Nemůžeme zůstat u jeho života a zápasu. Potřebujeme poznávat jak jeho názory (tedy 'osobní' přístup – to zůstáváme u jeho osoby), tak hlavně to, k čemu došel (byť to promýšlel formou tzv. filosofického realismu, zastaralého už v jeho době), a potom to i sami zkoušet promýšlet, a také žít.

Pravdu nemá většina. To je jeden ze základních bodů, pokud vůbec ne ten nejdůležitější bod, který Hus rozpoznal (vychází z citátu Exodus 23,2) a který ho v odvaze víry nakonec osobně dovedl až na kostnickou hranici. Autorita a moc - v životě, v církvi ani ve společnosti - nezávisí na většině, ani na velkých osobnostech, ani na jakkoli časově dlouhé tradici.

Autorita a moc je odvozena z evangelia: 'Jeden jediný je váš mistr, Kristus, a vy všichni jste bratři' (Matouš 23,8). To je základ pro tu rozpoznávanou pravdu o životě a pro náš celý život. A toto rozpoznání, tato pravda, má v sobě vnější i vnitřní náboj, který křesťana, který člověka, zachycuje a provází.

‘Mistr Jan Hus, v naději sluha Boží’ - tak vidí sám sebe. Neosobuje si moc; vždyť i službu pro evangelium na sebe vztahuje vlastně jen v naději, že se mu bude dařit pravdu zastávat. To je způsob, jak straní evangeliu.

Píše *‘všem věrným Čechům’*, ale rozhodně nestojí na nějakých národních pozicích. Zreformoval spřežkový pravopis, ale proto - řečeno trochu nadneseně -, aby čeština byla o to lepším nástrojem ke zvěstování Božího slova. Asiže dal podnět ke Kutnohorskému dekretu, ale ty *‘tři hlasy českého národa’* neměly nacionální zabarvení; patřily těm, kdo se narodili na území Českého království. Vlastně v tom byl náš současný občanský princip. Jistě, píše všem věrným Čechům, ale ovšem těm, kteří *‘Pána Boha milují a budou milovati’* - a zároveň doporučuje, aby *‘se i vzájemně milovali’*.

A ovšem *‘aby dobrých násilím tlačiti nedali a pravdy každému přáli’*. Slyšíme odtud Husovu snahu a apel po spravedlnosti? A pro svobodu svědomí? Jistěže to je spravedlnost a svoboda, která nahrává evangeliu a tedy kristovskému způsobu života (Marek 10,45).

Ale právě tady slyší a získává Hus pro svou víru oprávnění obrátit se proti jakékoli autoritě a obořit se třeba i na autoritu církve, pokud panuje ve jménu Božím, ale nikoli podle Boží vůle. Když totiž pravdu omezuje a přetváří si ji ke svému obrazu.

Kdežto Hus mluví a odkazuje *k pravdě a víře ztvárňované láskou, nikoli potvrzované autoritou a podpírané silou*. V tom je Husův odkaz moderní a srozumitelný. Dobře vystihuje to, co Mistr Jan rozpoznal a co je nosné i dnes pro nás.

Ta rozpoznaná pravda je řecky *alétheia*. Počáteční *‘a-’* znamená zápor. A ten zbytek? Nepřipomíná nám řeku Léthé, řeku zapomnění? Potom je tedy *alétheia* to, co se nezapomíná. Na co se nemá zapomínat, ale co je třeba odkrývat a dávat se tomu do služby.